

načelih razumnega vzgojništva in tako mora biti dandanašnji še s tem bolj, čem bolj se naglaša v sedanjem času narodna omika. Ker je država osnovala prisilno šolo, zato térja vsako ljudstvo, kar ga biva v nje mejah, od nje, da ga ne ovéra v njegovi narodni izomiki, ampak da le-to dobro varuje in razumno podpéra. Razven veronauka je duhu ljudstva njegov jezik éez vse svet; če se torej sliši na nekem mestu, da je to, če se drži ljudstvo svojega jezika, od njega malo pametno, trdi se to samo in to prav iz nespameti. Tako pa je po moji misli pač tudi gola nespamet ljudstvu govoriti o prostosti, jemati pa mu v istem hipu narodnost, domačo besedo, t. j. siliti ga na to, da išče na tujem repišči — zelja. (Prav, dobro! na desni.)

Družba sv. Cirila in Metoda.

(Dalje.)

Govoreč o zamrlih dobrotnikih naše družbe ne smemo pozabiti onih živih rodoljubov, ki so uzorno pospeševali njene namene. Tako je vsa leta, odkar deluje naša družba, predsednik „Narodni Šoli“, deželni poslanec F. Stegnar, s svetom in dejanjem pomagal gledé raznih učil (pisank, risank, šolskih knjig . . .) ter jih sam razpošiljal imenom družbe v zavitkih in zabojih ubožnim šolam širom domovine. — Primerne zabave donesle so družbi lepih darov. Omenjati je v tem obziru poljansko podružnico na Gorenjskem, podružnico na Greti, moško in žensko v Trstu, ki so pri velikonočni besedi v Trstu, s pomočjo ondotnih slovenskih društev Sokola, delavskega podpornega društva, Adrije, Zarije itd. družbi naklonili krog 500 gld. čistega dohodka. Istotako ste obe goriški podružnici tekmovali v blagih dejanjih za naše ondotne zavode. Slavno obrtno-pomožne društvo tu v Ljubljani in slayna posojilnica v Krškem vsako leto darujete po večje svote. Posojilnica Celjska je tudi lani naklonila velik dar. Gospa Svetéeva in gospica Roblekova v Litiji sta poleg že prej omenjene visoke pokroviteljske svote med ondotnimi zavednimi damami nabrale éez 100 raznovrstnih knjig, katere je vodstvo darovalo ob jezikovni meji. Istotako so darovali lepo število mnogovrstnih knjig gg. deželne sodnije svetnik Ludovik Ravnikar, ječar Alojzij Šorn in knjigovez Iv. Bonač. — Mgr. prof. Iv. Legat je za V. zvezek knjižnice oskrbel fotografični snimek neke stare tu sicer jedine nahajajoče se podobe tržaškega vladike Mat. Ravnikarja. Vseh dobrotnikov našteti mi itak ni mogoče, nekaj je imenovanih v spodbudo drugim; če se je tu zamoglo toliko doseči, zakaj bi se ne tudi drugod? — Naša dnevnikar in sploh slovenski časniki so prijazni naši družbi, in njihovim člankom, objavom in spodbudam imamo se zahvaliti za tolikšen razvoj, da je postala

družba sv. Cirila in Metoda res vseslovenska gledé krajev in stanov. — Nekaterim našim podružnicam bi bilo želeti večje živahnosti, a če v poštev jemljemo krajevne razmere in da na mnogih krajih še ni prav razvita slovensko-narodna zavest, smemo z njihovim delovanjem v obče zadovoljni biti, in z vodstvenega stališča, ki tuđi samo občuti mnoge težkoče, imamo prijetno dolžnost vsem izreči iskreno zahvalo ter pristaviti spoštljivo prošnjo, naj blagovolé vstrajati v svojem delovanji — katero je itak le narodna požrtvovalnost.

Da morajo družbini zavodi prav uspevati, potrebno je primerno nadzorstvo. Državno oblastvo izvršuje to v smislu zakona po svojih nadzornikih tudi v vseh zasobnih zavodih. In ti gg. nadzorniki so se tudi o naših, kakor že omenjeno, vsi povoljno izrekli. V smislu svojih glavnih pravil zglasilo se je vodstvo s spoštljivo prošnjo pri prečastitih knezoškofijskih ordinarijatih, da nam blagovolé naznaniti — oziroma imenovati cerkvene nadzornike. Vsled tega je prečastni tržaško-koperski ordinarijat milostno naznanil dne 7. januarija 1890, štv. 2367, da imenuje škofijskim nadzornikom č. g. Bernarda Sever-ja zavodom pri sv. Jakobu v Trstu, č. g. župnika Tomaža Thaler-ja pa zabavišču v Rojanu. Labodski knezoškofijski ordinarijat naznanja dne 8. januarija 1890, štv. 3422, imenovanje č. g. knezoškof. duh. svetnika, gimn. prof. Ivana Krušiča za Celjsko zabavišče. Knezo-nadžškofijski ordinarijat Goriški pa z dopisom dne 9. jan. 1890 št. 2729 de 1889, da so za društvene zavode pooblaščeni navadni škof. nadzorniki. Kot višji šolski nadzornik je msgr. kanonik Andrej Marušič, v Podgori, dekan Ločeniški Ivan Filipič, v Pevmi kanonik dekan Fran Košuta. Kot svoje nadzornike pa družba prepusti izbrati dotičnim načelništvom in navadno so njih prvomestniki. — Tako, slavna skupščina, želi vodstvo zagotoviti svojim zavodom tisto vzgojo, ki je slovenski mladeži edino prikladna — versko-nravno in slovensko, katero si je naša družba zapisala na svoj prapor. (Konec prih.)

Gospodarske stvari.

Cena vinu do 27. novembra t l.

Gospodarjem vinorejcem, kateri so bralci tega lista, mora le hasniti, ako zvedó vinsko ceno, ali sploh ceno za gospodarske pridelke v drugih krajih. Če se to izgodi, pripetilo se bo manjkrat, da bi se tujci, kakor je zdaj v navadi, s tem, da naše pridelke ceno kupujejo, a drugod iste še dvakrat dražje prodajajo, na naše stroške bogatili. Priobčim tedaj v naslednjem vinsko ceno iz nekaterih krajev.

V Istri prodajajo v okolici mesta Pirano

tamošnje večidel črno vino, katero je letos pri prešanju kazalo 16—23 odstotkov cukra, po 23 gld. 50 kr. 100 litrov.

V Gorici kazalo je črno vino po 16—18 odstotkov cukra, a belo vino po 17—20 odstotkov; oboje prodajajo po 20—30 gld. za 100 lit.

V Madjarskem, v okolici mesta Požun cenijo staro vino po 17—18 gld.

V okolici Blatnega jezera cenijo črno vino po 20—22 gld., belo vino, staro in novo, po 17—29 gld. za 100 litrov. V tem kraju gojijo v prvi vrsti „furmint“, pri nas „šipon“ in „pošip“ imenovan.

V okolici Szegszárd nimajo toliko vina, da bi mogli vsi kupci, kolikor ga želijo, si nakupiti, ter se tujih kupcev mora mnogo praznih vrniti. Vsled tega poskočilo je seveda tudi vino v ceni tako, da ga plačujejo sedaj po 13 do 18 gld. za 100 litrov, proti 9—11 gld. za isto mero v prejšnjih letih. Vendar pa se je vže tudi tukaj pojavila trsna uš, Blizu enaka cena se javi iz drugih vinorodnih krajev. —č.

Gospodarske drobtine.

Kislo zelje. — Kako ravnati, da zelje trdo ostane? Kedar kisa, pozajme se prva voda in nadomesti se s svežo. Ako zelje sladko postane, vzemi jabolčne (lesnike) vejice, za palec debele in olupi jim zgornjo skorjo, potem pa jih natakni veliko po zelji. To je sredstvo, da dobi zelje kislobo in dober okus.

Repa. — Kako se ohrani repa, da ti ne spuhli? Repo daj na sušni kraj, na primer pod kozolcem, naredi kup repe, potem ga obsuj s suhim peskom, pa tako, da lahko prideš do nje, kedar je treba.

Les. — Priporočal bi gospodarjem, kateri imajo tako zemljišče in lego za to, naj si oskrbijo maceseljevih sadežev, da jih nasadijo. Ta les je veliko dražji, kakor smrekov in bórov, pa tudi trpežnejši, posebno v poslopji in je tudi jako lep. Jasenu dajmo pa prostor o potokih in močvirju, tu se naj nasadi, raste bujno, najbolj izvrsten za kolarsko in mizarsko delo, za to je pa tudi drag, kakor orehov les.

Sejmi. — Kako naj bi imeli sejme pri nas v lepem redu? Dotične srenje naj bi posnemale Ljubljano, Celje. Pri njih je prostorišče za živino z ograjo in napisom oskrbljeno: predal za vole, za krave, jalovice itd. Tako pač ve vsak, kje da mu je postaviti živino svojo. Isto tako je tudi za konje posebej mesto. Tak lepi red je kupcu prikladen, da si brez težave in nevarnosti ogleduje živinčeta. Ivan Prislán.

Sejmovi. Dne 6. decembra na Dobrni, v Lučanah, v Sevnici, v Cmureku, v Vozenici. Dne 9. decembra v Dobovi in v Bučah in pri Šentilji v slov. gor. Dne 11. decembra pri sv. Lenartu blizo Celja.

Dopisi.

Iz Celja. (Kat. podporno društvo) obhaja v ponedeljek, dne 8. decembra t. l. na praznik M. B. čist. Spočetja, popoludne ob 3. uri v salonu „pri belem volu“ svoj letni občni zbor z navadnim grogramom. Potem sledi prosta zabava, pri kateri se bode igrala tudi tombola — Na kvaterno nedeljo, dne 21. decembra t. l. pa se bode v poslopji šolskih sester ob 3. uri popoludne obhajalo božičnica; pri tej se bodo po petji, deklamaciji in igri med vboge učence in učenke okolških šol delila razna darila (obleka, obutelj in druga). Blagi dobrotniki in prijatelji mladine se vljudno vabijo k oboji slavnosti. Ivan Krušič, načelnik.

Iz Krapja. (Bralno društvo.) Kakor se je že večkrat omenilo, se je po Murskem polju in po slovenskih goricah slov. ljudstvo že probudilo in zavedelo, zato pa so se ustanovila že razna društva. Za drugimi pa skrajni del slovenskega Štirskega, to je, ob meji medjimurski in ogerski ne more zaostati. Zato so se v poletnem času pogovorili nekateri možje kmetskega stanu, da se naj osnuje „bralno društvo“ za občino Cven, saj že prihaja itak zdavno število časnikov sem. Rečeno se je zgodilo. Pravila „bralnega društva na Cvenu pri Ljutomeru“ so bila od c. kr. namestništva v Gradci potrjena in dovoljena vstanovitev društva. Tako se je sešel osnovalni odbor dne 16. listopada v šolskem poslopji na Cvenu, tu je bilo že več okoličanov se zbralo. Po pogovoru pa je se slišalo v gostilni g. Rajha lepo petje čitalničnih pevcev ljutomerskih. Se ve, da tudi „bisernica“ tamburašev evenskih ni mirovala, to je evenski tamburaši so pod vodstvom svojega kapelnika g. Franca Šnejdera prav lepo na strune brnkali tako, da je, če prav nevajena duša igre se morala raztopiti za vesele čute. Večkrat, je pevski zbor čitalnični pod vodstvom g. Horvata in tamburaški združil se tako, da so tamburice petje spremljale. To je bil lepi večer za kmetsko prebivalstvo. To pa tako: kmeti so večinoma čitalnični pevci, kmeti so tamburaši in kmeti so vstanovitelji bralnega društva, pa kmeti in kmetice, sini in hčere so bili pri veselici. Hvala pa vsem gospodom, kateri so nas s svojo priučujočnostjo počastili, kakor g. notar Šlamberger, neumorni zagovornik slovenskega ljudstva, g. Ivančič s svojo soprogo, hvala vsem gospodom in gospem! — V nedeljo pa, dneva 23. listopada se je imel voliti novi delujoči odbor. Ta den je prišlo v šolsko sobo dosti ljudstva obojega spola tako, da je bila soba napolnjena. V pozdravnem govoru so g. J. Bohanec, kaplan iz Ljutomera in kateket v tej šoli, imeli jedrnat govor. V njem so razkrivali potrebo bralnega društva in sploh branja časopisov in knjig, in potem, kaj preti v duševnem